

กฤษฎีกา
เลขที่ ๗๙๘
วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐
เวลา.....

กฤษฎีกาสืบมวสชน สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการสถาบันราชภัฏ

โทร. ๐ ๒๖๔๔ ๑๐๕๙, ๐ ๒๖๔๔ ๒๕๐๑ โทรสาร ๐ ๒๖๔๔ ๑๐๕๙

สรุปผลการดำเนินงานของสถาบันการปฏิรูปประเทศไทยรอบสัปดาห์
(ระหว่างวันจันทร์ที่ ๑๕ - วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

เรื่องที่หนึ่ง ผลการประชุมสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย

ด้วยประธานสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย ได้มีคำสั่งให้นัดประชุมสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐ ในวันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา ณ ตึกรัฐสภาและ จดการประชุมสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย ในวันอังคารที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สมาชิกสถาบันการปฏิรูปประเทศไทยได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการได้อย่างเต็มที่

บันทึกการประชุมสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย
ครั้งที่ ๑๕/๒๕๖๐

วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ร้อยเอก ทินพันธุ์ นาคตะตะ ประธานสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย และนางสาววลัยรัตน์ ศรีอรุณ รองประธานสถาบันการปฏิรูปประเทศไทย คนที่สอง ขึ้นบล็อกสั่ง ประธานสถาบันการปฏิรูปประเทศไทยกล่าวเปิดประชุม จากนั้นได้แจ้งให้ที่ประชุมรับทราบ เรื่องที่บรรจุในระเบียบวาระการประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (ถ้ามี)

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสนอแล้ว (ไม่มี)

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่ค้างพิจารณา (ไม่มี)

ต่อจากนั้น ประธานสถาบันการปฏิรูปประเทศไทยได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา rate ที่ ๔

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่เสนอใหม่ จำนวน ๒ เรื่อง คือ

๑. พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนภาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “คน” เรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ก่อนที่ที่ประชุมจะพิจารณา ประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้อ่านถellungให้ นางทิพย์พาพร ตันติสุนทร ผู้อำนวยการร่วมสถาบันนโยบายศึกษา เช้าร่วมชี้แจงต่อที่ประชุมตามข้อบังคับฯ ข้อ ๕๘

นายเสรี สุวรรณภานนท์ ประธานกรรมการ และนายกษิต ภิรมย์ รองประธานกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานฯ โดยมี รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่สอง ผลัดเปลี่ยนปฏิบัติหน้าที่ สมาชิกฯ อภิปราย ประธานกรรมการและกรรมการอธิการตอบชี้แจง

ที่ประชุมได้พิจารณาและรับทราบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนภาระการปฏิรูปดังกล่าว โดยคณะกรรมการจะได้ประเมินความเห็นของสมาชิกฯ เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศ ต่อไป

๒. พิจารณาแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนภาระการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน (๒๗ วาระ) ในปี ๒๕๖๐ กลุ่ม “โครงสร้างพื้นฐาน” เรื่อง ผลการศึกษาและข้อสังเกตร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ. ....

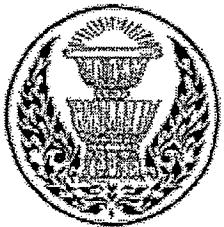
ก่อนที่ที่ประชุมจะพิจารณา ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุมได้อ่านถellungให้ พลตำรวจเอก สุรพล ชนโภเศษ นายโภเมน พิบูลย์โรจน์ นายสมญา พัฒนารพณ์ อนุกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูป ด้านสื่อสารออนไลน์ และผลสำรวจตัว เกษียร วรศิริ ที่ปรึกษาประจำคณะอนุกรรมการ เช้าร่วมชี้แจง ต่อที่ประชุมตามข้อบังคับฯ ข้อ ๕๘

พลอากาศเอก คณิต สุวรรณเนตร ประธานกรรมการ และพลตำรวจตระเวน พิสิษฐ์ เปาอินทร์ รองประธานกรรมการ ในคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชนได้เสนอแนวทางการดำเนินงานฯ โดยมี รองประธานสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คนที่หนึ่ง ผลัดเปลี่ยนปฏิบัติหน้าที่ สมาชิกฯ อภิปราย ประธานกรรมการและกรรมการอธิการตอบชี้แจง

ที่ประชุมได้พิจารณาและรับทราบแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนภาระการปฏิรูปดังกล่าว โดยคณะกรรมการจะได้ประเมินความเห็นของสมาชิกฯ เพื่อส่งไปยังคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศ ต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๒๘ นาฬิกา

*****

กสิริมงานศิริมาลยชน สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร

ମୁହଁ କାହିଁରେ ପାଇଁ କାହିଁରେ କାହିଁରେ କାହିଁରେ କାହିଁରେ

เรื่องที่สอง ผลการประชุมกรรมการวิสามัญกิจการสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

*** ទំនាក់ទំនង សំគាល់ សំណង់ ***

วันพุธที่สุดที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๑.๔๕ นาฬิกา ณ บริเวณห้องโถงชั้นล่าง
อาคารรัฐสภา ๑ นายคำนูน สิทธิสมาน เลขาธุการและโฆษกกรรมการวิสามัญจัดการสถาปัตยกรรม
ประเทศ แจ้งข่าวผลการประชุมคณะกรรมการวิสามัญฯ ซึ่งได้มีการพิจารณาและเปียบ瓦ะการประชุม^ว
สถาปัตยกรรมชั้นล่าง การประชุมประเทศ ดังนี้

๑. วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ พิจารณารายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการบริการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง “ปฏิรูปการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และรายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการบริการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เรื่อง “การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกิจกรรมของตำรวจ

๒. วันอังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ พิจารณารายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการอธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการประชาชนที่เป็นเลิศของศูนย์ดำรงธรรมและการเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการการร้องทุกข์ของประชาชน” และรายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการอธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน เรื่อง “การปกป้องคุ้มครองและรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของโครงสร้างพื้นฐานสำคัญด้านสารสนเทศของประเทศไทย”

คณะกรรมการวิสามัญกิจการสถาบันการปฏิรูปประเทศ สถาบันการปฏิรูปประเทศ

ฉบับที่ ๕๙ วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ภายหลังจากที่คณะกรรมการวิสามัญกิจการสถาบันการปฏิรูปประเทศประชุมครั้งที่ ๖๒ เมื่อวันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๓๐ น. ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๒๗๓-๒๗๔ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๒ มีผลการประชุมที่สำคัญ โดยนายคำนูณ สิทธิ์สามาน เลขาธุการกรรมการและโฆษกกรรมการฯ ขอ拿来รายงานผลการประชุมของคณะกรรมการฯ ดังนี้

กำหนดระยะเวลาการประชุมสถาบันการปฏิรูปประเทศ

วันจันทร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๑. พิจารณารายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา เรื่อง “ปฏิรูปการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน” (เลื่อนมาจากการประชุมสถาบันการปฏิรูปประเทศ วันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

๒. พิจารณารายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม เรื่อง “การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในกิจการของตำรวจ”

โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้เสนอวิธีการปฏิรูปและผลที่คาดว่าจะได้รับการการปฏิรูป สรุปได้ดังนี้

(๑) มีระบบตรวจสอบติดตามและประเมินผลการทำงานของตำรวจ ในส่วนการให้บริการประชาชนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

(๒) มีการประสานงาน และบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และหน่วยงานอื่นๆ อย่างเหมาะสมเป็นไปอย่างเป็นระบบ และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชน

(๓) มีการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนที่มีประสิทธิภาพต่อสนองและเข้าถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

วันอังคารที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ พิจารณาเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. พิจารณารายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการประชาชนที่เป็นเลิศของศูนย์ดำรงธรรมและการเชื่อมโยงระบบการบริหารจัดการการร้องทุกข์ของประชาชน”

โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

(๑) พัฒนาให้ศูนย์ดำรงธรรมเป็นศูนย์บริการร่วม โดยกำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุสู่ การเป็นศูนย์บริการร่วมที่ได้รับการสนับสนุนจากทุกส่วนราชการ และพัฒนาสู่ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service : OSS) โดยบูรณาการและเชื่อมโยงงานศูนย์บริการร่วมและงานอำนวยความสะดวก รวมถึงงานแก้ไขปะนีประนอม ฯลฯ ให้บริการ ณ จุดเดียว

(๒) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและพัฒนาโครงข่ายการทำงานร่วมกัน รวมทั้งกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสการกระทำความผิด การป้องกันการให้ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือกลั่นแกล้งผู้อื่น

๓) ให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพกลไกการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในระดับพื้นที่

๔) ให้มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการระบบฐานข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆได้โดยง่าย โดยมีการ ติดต่อสื่อสาร คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถแจ้งผลการดำเนินงานต่างๆแก่ประชาชนได้ และ ประชาชนก็สามารถสอบถามปัญหาต่างๆกับทางเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ด้วย เช่น การติดต่อสื่อสารโดย ผ่านทางช่องทาง ออฟฟิเชียนไลน์ (Line)

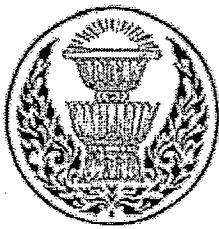
๒. พิจารณารายงานการปฏิรูปของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการ สื่อสารมวลชน เรื่อง “การปกป้องคุ้มครองและรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของโครงสร้างพื้นฐาน สำคัญด้านสารสนเทศของประเทศ”

โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการสื่อสารมวลชน ได้มีข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

- (๑) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยงานประกันด้านความมั่นคงปลอดภัยในหน่วยงานแต่ละกลุ่ม
- (๒) กำหนดมาตรการป้องกัน บรรเทา เมื่อเกิดปัญหา แผนรับมือฉุกเฉินและการคุ้นเคยระบบ
- (๓) เร่งรัดให้มีการวางแผนการที่เป็นรูปธรรมในการป้องกันปัญหาและผลกระทบที่เกิด จากการโจมตีทางเครือข่าย

จัดทำและเผยแพร่โดย
ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการวิสามัญกิจการสภากลุ่ม เรื่อง “การปฏิรูปประเทศ”

๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

กสิกรรมงานสืบมารลชน สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการถวายผู้แทนราษฎร

ମୁଖ୍ୟ ପାଇଁ କାହାର ଦେଶରେ କାହାର ଦେଶରେ କାହାର ଦେଶରେ କାହାର ଦେଶରେ

เรื่องที่สาม ข่าวແຄลง ระหว่างวันจันทร์ที่ ๑๕ – วันศกรที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ຫ່າວຍຮະଆສັນພັນກົງ

วันพุธที่สุดที่ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ บริเวณห้องโถง อาคารรัฐสภा ๑
นายอุดม รัฐอมฤต โฆษณากรรมการร่างรัฐธรรมนูญ แจ้งข่าวเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ^๑
ได้ดำเนินการร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว และพร้อมส่งให้สภานิตบัญญัติแห่งชาติ พิจารณาในสัปดาห์หน้า^๒
โดยร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ มีความสำคัญในหลายประเด็น อาทิ

- ระบบวิจิตรณาคศิ “ระบบไตรร่วม” ซึ่งได้พยายามทำให้ระบบมีความละเอียดและซัดเจน

- ขอบเขตอำนาจศาลภัยคุกคามผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่เน้นการตรวจสอบในกรณีที่เกี่ยวกับการรั่วไหล ผิดปกติ การใช้อำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ การทุจริตคอร์รัปชัน การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ๆ

- องค์คณะผู้พิพากษาผู้ทำหน้าที่ในศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีอำนาจจัดตั้งทรัพย์จากการรับรายผิดปกติ นำมาเป็นของแผ่นดินด้วย สำหรับการพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในเบื้องต้นขณะนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาครบทั้ง ๑๐ ฉบับแล้ว ซึ่งจะต้องมีการทบทวนรายละเอียดต่าง ๆ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยในสัปดาห์หน้าจะเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ อย่างน้อย ๒ ฉบับ เท่านานนิทีบัญญัติแห่งชาติ พิจารณา คือ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ....

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

Constitution Drafting Commission (CDC)

ฉบับที่ ๑๑๙ วันพุธที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องโถงอาคารรัฐสภา ๑

นายอุดม รัชอมฤต โฆษกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ขอแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. .... และรายงานความคืบหน้า
การดำเนินงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

จัดทำและเผยแพร่โดย
ทีมโฆษกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐
ข้อมูล ณ เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โทรศัพท์ ๐ ๖๖๔๔ ๑๔๗๖ โทรสาร ๐ ๖๖๔๔ ๑๔๗๖
สามารถติดต่อสอบถามได้ที่เว็บไซต์คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

<http://www.parliament.go.th>

ร่างฯ ที่ฝ่ายการพิจารณาของ กรธ. เมื่อวันพุธ ที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง^๑
ทางการเมือง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อให้มีศาลฎีกาแผนก
คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกำหนด
หลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกานอกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ประกอบกับปัจจุบันหลายมาตรฐานยังมีความไม่เหมาะสม ทำให้เกิดข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องตรา
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นบทบัญญัติบางประการที่มีผลเป็นการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในทรัพย์สิน เนื่องจากเป็นการกระทำที่
จำเป็นต่อการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็นอย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้พิพากษาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

“คณฑ์ผู้ใต้ส่วนอิสระ” หมายความว่า คณบุคคลซึ่งประจำศาลฎีกาแต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่ได้ส่วนหนึ่งเท็จจริงและทำความเห็นในกรณีที่มีการกล่าวหากรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นออกจากศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงไม่ว่าจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแล้วฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ และในคราวนิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริง ให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานได้ทุกประเภท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามรับฟังได้โดยอุทิshaw พยานหลักฐานนั้นจะมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากขั้นตอน วิธีการ หรือครอบเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ ถ้าศาลได้ให้อภัยแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นในการนำสืบพยานหลักฐานหักล้างแล้ว ก็ให้ศาลรับฟังได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องตรงตามความจริงที่เกิดขึ้นในคดีนั้น

การพิจารณาของศาลต้องเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ โดยยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของคณฑ์ผู้ใต้ส่วนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณาแต่ศาลอาจได้ส่วนหนึ่งเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายในการให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของศาลที่มิใช่การพิจารณาหรือพิพากษาคดีได้

มาตรา ๗ ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายได้ ๑ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติ

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่น

เกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวาระหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนการพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวาระหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประรานศาลฎีกางแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีการือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกากำนวนตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา เพื่อบัญญัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๑ สำหรับคดีเด็ดขาดเท่านั้น

มาตรา ๒๐ ศาลเมืองน้ำจันพิจารณาพิพากษากดี ดังต่อไปนี้
 (๑) คดีที่มีบัญลักษณ์แห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายโดยประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ หรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๒) คดีที่คณะกรรมการฯ เห็นว่ากรรมการ พ.ป.ช. มีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๓) คดีที่มีบัญลักษณ์แห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลอื่นที่มิใช่บุคคลตาม (๑) และ (๒) เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) หรือ (๒) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) หรือ (๒) เพื่อจุงใจให้กระทำการไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๔) คดีที่บุคคลตาม (๑) จะใจไม่ถึงบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ พ.ป.ช. หรือจะใจยืนบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปักปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามิเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สิน หรือหนี้สิน

มาตรา ๑๑ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีการายกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา

หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนเก้าคน
เป็นองค์คณะผู้พิพากษา โดยให้เลือกเป็นรายคดี

ในการนี้เหตุสมควร ผู้พิพากษานั้นได้อำขอถอนตัวจากการได้รับเลือกเป็น¹
องค์คณะผู้พิพากษาได้ โดยให้แต่งต่อที่ประชุมใหญ่ในการลงคะแนน แล้วให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่า²
จะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด

การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษา³
ที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา⁴
เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในลำดับใดอันเป็นเหตุ
ให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษามีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา⁵
พิพากษาคดีที่จังหวัดสืบสานจากหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่าง⁶
การพิจารณาพิพากษาดังนี้ ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา⁷

ในการนี้ผู้พิพากษาได้เป็นองค์คณะพันจกหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ หรือมีเหตุสุดวิสัย⁸
หรือเหตุใดเป็นอันมิอาจก้าวลงได้ทำให้ผู้พิพากษาผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามข้อกำหนด
ของประธานศาลฎีกา ให้ถือว่าผู้พิพากษาเท่าที่มิอยู่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาต่อไปได้ เว้นแต่ผู้พิพากษา⁹
ในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน ในกรณีที่ผู้พิพากษาในองค์คณะเหลือไม่ถึงเจ็ดคน หรือในกรณีที่¹⁰
ประธานศาลฎีกานั้นเป็นกรรมการเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษา¹¹
เข้ามาแทนที่ให้ครบจำนวนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง โดยผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกนั้น¹²
ให้มีอำนาจเช่นเดียวกับผู้พิพากษาอื่นในองค์คณะที่ตนเข้าแทนที่ แล้วสามารถถูกถอนตัวได้¹³
ถ้ายังมีชื่อในค้ำพิพากษาได้¹⁴

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกานี้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะ¹⁵
ผู้พิพากษาไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกานี้ ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็น¹⁶
องค์คณะผู้พิพากษาต่อไป

ผู้พิพากษาที่ร่วมประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกในการ¹⁷
ประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลที่องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ย¹⁸
ประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๒ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา ย่อมพันหน้าที่ไม่คดีเมื่อ

(๑) พันจากการเป็นข้าราชการการตุลาการ

(๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นร่างตำแหน่งที่ศาลอื่น

(๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ

ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๓

(๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก่อนตัวได้ กรณีเหตุสมควร

มาตรา ๑๓ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษานั้นได้ที่ได้รับเลือกเป็น¹⁹
ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษา เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้ยื่นคำร้องต่อศาล²⁰
ก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในการนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาได้สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมี

คำสั่งยอมรับหรือยกคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติไว้ด้วยการคัดค้านผู้พิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำไม่ได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ ผู้คัดค้านจะสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

มาตรา ๑๔ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคัดแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๑ วรรคสาม เป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับคัดแนนสูงสุดเท่านั้น ให้ประธานศาลฎีก้าจับสากรว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามต้องขององค์คณผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งได้ ที่มีได้เป็นการวินิจฉัยซึ่งขาดคดีได้

มาตรา ๑๕ ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดตอกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันอาจก้าวถอยได้

มาตรา ๑๖ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งอาจต้องอ้างอิงในภายหลังจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวนในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีคำสั่งให้สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ ไม่กราฟที่มีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งก่อนอย่างการสูงสุดยื่นฟ้อง ให้ผู้พิพากษาประจာน์แผนคดีอย่างเป็นทางการก่อนผู้ตัวรุ่งตามที่ก้าวเมื่อสั่งในศาลฎีก้าตามมาตรา ๘ เป็นผู้พิจารณาทั้งนั้น พยานหลักฐานที่ได้จากการไต่สวนพยานหลักฐานดังกล่าวให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

มาตรา ๑๗ เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ อุทธรณ์ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๑๙ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีก้าทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลมีอำนาจในการพิจารณาคดี
- (๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง
- (๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกพยาน
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีก้าในการทำหน้าที่ช่วยเหลืออื่นๆ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในศาลฎีกานให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาน

มาตรา ๑๙ ระยะเวลาที่ทำการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น หรือในกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาน หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลมีความหรือมีความมีคำขอศาลอาจยินหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ในการนี้มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลมีคำสั่งให้คุ้มครองที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องภายใต้ระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๒๐ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษา ในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนท้าความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือโดยสั่งเข้าไปพร้อมทั้งต้องแต่งตัวอย่าง庄重 ด้วยวาระด้วยที่ประชุม และให้ประชุมปรึกษาหารือร่วมกันก่อนแล้วจึงลงมติโดยให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษารคนใดคนหนึ่งในองค์คณะผู้พิพากษาเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษาตามมตินั้นก็ได้

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาน

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๑ คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคุ้มครองทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๒ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม หรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่อาจมีการคุมข้อความก่อนหรือไม่ ให่องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุณข้างๆ เลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวข้ามไปนั้นได้

หมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๒๓ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้แก่

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฯ ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนด

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นได้ด้วย

ในกรณีที่พบร่วมกันฟ้องคดีในข้อหาความผิดอาญาบหื่นจากการกระทำความผิดกรรมเดียวกับการกระทำความผิดตามที่มีการยื่นฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้อำนุญาตให้ผู้พิพากษาแจ้งข้อหาที่รับฟ้องดังกล่าวเพื่อให้โจئ็นคดีดังกล่าวมายังศาลต่อไป หรือศาลอื่นจะขออนุคดีดังกล่าวมายังศาลเองก็ได้ และให้อว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลอื่นก่อนมีคำพิพากษามาแล้ว สืบไป เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๒๕ ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นการกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติกรรมที่กล่าวว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาได้ส่วนข้อเท็จจริงต่อไปได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖ ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุ้มตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการให้ส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือองค์คณะผู้พิจารณาอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจได้ส่วนห้ามที่เท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้อง "ต่อส่วนมูลฟ้อง"

มาตรา ๒๖ ในการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการฯ แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหามาศาลในวันพ่องคดี ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีมาศาลและอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการฯ ป.ป.ช. มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่าได้เคยมีการออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาแล้ว แต่ยังไม่ได้ตัวมา ให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ แม้จะไม่ปรากฏผู้ถูกกล่าวหาที่หน้าศาล

การแจ้งตามวรรคหนึ่งถ้าได้ส่งหนังสือถึงผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางที่เบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทະเบียนราชบูรณะแล้ว ให้ถือว่าได้แจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยชัดเจน

เมื่อศาลมีคำฟ้องไว้พิจารณาตามวรรคหนึ่งแล้ว หรือในกรณีที่จำเลยหลบหนี ในระหว่างการพิจารณาของศาล ไม่ให้นำอายุความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีนั้น

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการฯ ยื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ตัวผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๖ เมื่อศาลได้ประทับรับฟ้องแล้ว และเป็นกรณีที่ศาลยังไม่ได้ออกหมายจับ ให้ศาลออกหมายจับและพิจารณาคดีต่อไปได้ โดยถือว่าจำเลยไม่ติดโจรที่จะให้มีการพิจารณาต่อหน้าจำเลย แต่ไม่ตัดสิทธิจำเลยที่จะตั้งทนายความมาดำเนินการแทนตนได้ โดยให้ศาลจดรายงานไว้ และให้ศาลมีอำนาจดำเนินการพิจารณาและพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องกระทำการห้ามหน้าจำเลย

บทบัญญัตามาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิจำเลยที่จะมาศาลเพื่อต่อสู้คดีในเวลาใดก็อนที่ศาลจะมีคำพิพากษา แต่การมาศาลดังกล่าวไม่มีผลให้การไต่สวนและการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ได้ท้าไว้แล้วต้องเสียไป

มาตรา ๒๘ ในคดีที่ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาตามมาตรา ๒๗ และมีคำพิพากษาจำเลยกระทำการข่มขู่ ถ้าภายหลังจำเลยมีพยานหลักฐานใหม่ที่อาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ จำเลยจะมาแสดงตนต่อศาลและยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ แต่ต้องยืนสืบภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และให้ศาลมีอำนาจสั่งรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้ตามที่เห็นสมควร

การดำเนินการในการรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

มาตรา ๒๙ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอ่อนนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้ความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม

มาตรา ๓๐ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็น เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ เมื่อศาลเห็นเป็นสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ซักซ้าย ศาลมีอำนาจได้ส่วนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีพยานและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้ทบทนไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณา เพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยอุกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

กรณีตาม (๓) ในกรณีที่ต้องมีการส่งหนังสือ คำสั่ง หรือหมายอุญญาของศาลให้ส่งไปยังนายความของจำเลยแทน

มาตรา ๓๑ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่ทบทนไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระหว่างโทษจำกัดไม่เกิน หากเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการทบทนไปในระหว่าง การพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจับนายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลหากในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง

มาตรา ๓๒ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลงส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และ นัดคุ้มครองมาศาลในวันพิจารณาคดีแรก ผู้บุคคลใดซึ่งได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยเสียทรัพย์ข้อตราชฎาแล้วข้อคดีสำเนาเอกสาร ใบสำเนาหนังสือ ใบสำคัญทางการ หรือเอกสารอื่นๆ ที่ออกโดยศาล ให้ดำเนินการได้ตามที่กำหนด

ภายใต้บังคับมาตรา ๒๗ ในวันพิจารณาคดีแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาล และศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริง ให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำการใดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้เจ้าหน้าที่ และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน ในกรณีที่จำเลยมีเด็กมาศาลในวันพิจารณาคดีแรก ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้อธิบายว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมาย กำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้คุกน้อยกว่าห้าปี หรือโถสานที่เบากว่านั้น ศาลอาจเรียก พยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติกรรมแห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่า จำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้

มาตรา ๓๓ ให้เจ้าหน้าที่จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่ เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจสอบหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อถ้วนพันธุ์จะต้องได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อมีเหตุสมควรแสดงได้ว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

มาตรา ๓๔ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อภิฟ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแตลงแนวทางการเสนอพยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา

เพื่อประโยชน์ในการค้นหาความจริง เมื่อจำเลยจะมิได้ยื่นบัญชีรับพยานตามมาตรา ๓๓ หรือไม่ได้ส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลตามวรรคหนึ่ง เพราะเหตุที่จำเลยไม่มีศาลและไม่มีพยานยื่นความ หรือเมื่อโจทก์จำเลยจะมิได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานไว้ หรือมีการโต้แย้งพยานหลักฐานภายหลังวันตรวจพยานหลักฐาน องค์คณะผู้พิพากษาจะได้ส่วนห้ามให้โจทก์และพยานหลักฐานเพิ่มเติมก็ได้

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ต้องมีการได้ส่วน ให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มได้ส่วนโดยให้แจ้งให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

มาตรา ๓๖ ในการได้ส่วนพยานบุคคล ไม่ว่าจะเป็นพยานที่คุ้มครองฝ่ายใดอ้าง หรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการได้ส่วน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีແຄลงด้วยตนเอง หรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีเมื่อจะไม่มีคุ้มครองฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คุ้มครองตามพยานเพิ่มเติม

การถวายพยานของศาลตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้ หลังจากคุ้มครองตามพยานบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามนั่งหัวหน้าห้องพยานเพิ่มเติม ให้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๓๗ บุคคลดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

- (๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๖
- (๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสามและวรรคสี่
- (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๓๘

มาตรา ๓๘ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาดังต่อไปนี้ แต่ต้องแจ้งให้คุ้มครองฟ่ายทราบและให้โอกาสคุ้มครอง ตามสมควร ในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโดยไม่ได้แต่ง หรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

มาตรา ๓๙ เมื่อการได้ส่วนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิ์แตลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษา

ในศาลโดยเบ็ดແຍກາຍໃນເຈັດວັນນັບແຕ່ວັນເສີຣີການພິຈາລະນາ ຄໍາມື້ເຫດສົມຄວາງຈະເລື່ອນການອ່ານໄປກ່ອນ ກີດແຕ່ຕ້ອງໄປກິນສົບສົວນແລະຕ້ອງບັນທຶກເຫດຫຸ້ນໄວ

ໃນกรณີ່ທີ່ศาລນັດຝັ້ງຄຳພິພາກາຫຼືອຄໍາສຳຕາມວຽກຄະນິດ ແຕ່ຈໍາເລີຍທີ່ທຽບນັດ ໂດຍຊອບແລ້ວໄມ້ມາຝັ້ງຄຳພິພາກາຫຼືອຄໍາສຳ ໃຫ້ศาລອ່ານຄຳພິພາກາຫຼືອຄໍາສຳລັບທັງຈໍາເລີຍໄດ້ ແລະໃຫ້ວ່າຈໍາເລີຍໄດ້ຝັ້ງຄຳພິພາກາຫຼືອຄໍາສຳນັ້ນແລ້ວ

ໃນການພິຈາລະນາແລະສົບພຍານລັບທັງຈໍາເລີຍຕາມມາຕາຮາ ๒๗ ວຽກຄະນິດ ເນື້ອศาລນັດຝັ້ງຄຳພິພາກາຫຼືອຄໍາສຳ ໄປດປະກາສແຈ້ງການນັດຝັ້ງຄຳພິພາກາຫຼືອຄໍາສຳນັ້ນ ໃນ ຖະໜົນລົມໆນາຫຼືທີ່ຢູ່ທີ່ປະກຸດຕາມຫລັກຫຼານທາງທະເບີນຕາມກົງໝາຍວ່າດ້ວຍກາທະເບີນຮາຍງູງ ຂອງຈໍາເລີຍ ຮີ້ວິວິທີກາຮອນໄດ້ຕາມທີ່ศาລເຫັນສົມຄວາ ແລະ ໃຫ້ວ່າຈໍາເລີຍທຽບນັດໂດຍຊອບແລ້ວ

ມາຕາຮາ ๔๐ ໃຫ້ວ່າພຍານບຸຄຸລໃນຄີ່ອງນູ້ທີ່ກຳນົດພະພາບບັນຫຼຸດປະກອບ ຮັ້ງຮຽມນູ້ນີ້ເປັນພຍານທີ່ອາຈໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຕາມມາຕາຮາກົງໝາຍວ່າດ້ວຍການຄຸ້ມຄອງພຍານໃນຄີ່ອງນູ້

ມາຕາຮາ ๔๑ ການຮັບທັງພິພັນໃນການດຳເນີນຄີ່ອງນູ້ທີ່ກຳນົດພະພາບບັນຫຼຸດປະກອບ ຮັ້ງຮຽມນູ້ນີ້ ໄນວ່າໂຈກຈະມີຄໍາຂອງຫຼືອມີກີ່ຕາມ ນອກຈາກສາລະມື້ອ້ານຈະຮັບທັງພິພັນຕາມກົງໝາຍ ທີ່ບັນຫຼຸດໄວ້ໂດຍເພາະແລ້ວ ໃຫ້ສາລມື້ອ້ານຈຳສົ່ງໃຫ້ຮັບທັງພິພັນດັ່ງຕ່ອງປັບປຸງ ເວັ້ນແຕ່ເປັນທັງພິພັນ ຂອງຜູ້ອື່ນໜີເຊີ້ງເຫັນເປັນໃຈດ້ວຍໃນການກະທຳຄວາມຝຶດ

(๑) ທັງພິພັນທີ່ບຸຄຸລໄດ້ໃຫ້ຫຼືອມີໄວ້ເພື່ອໃຫ້ໃນການກະທຳຄວາມຝຶດ
(๒) ທັງພິພັນຫຼືອປະໂຍ່ນຫຼືອ້ານຄ່າກົງໝາຍເປັນຮາຄາເງິນໄດ້ທີ່ບຸຄຸລໄດ້ມາຈຳກາງກະທຳ ກະທຳຄວາມຝຶດຫຼືອຈາກການເປັນຜູ້ໃຊ້ ຜູ້ສັນບັນດຸນ ຮີ້ວິວິທີກາສີຫຼືການປະກາສີໃຫ້ຜູ້ອື່ນກະທຳຄວາມຝຶດ

(๓) ທັງພິພັນຫຼືອປະໂຍ່ນອັນຈາດຄໍານວນເປັນຮາຄາເງິນໄດ້ທີ່ບຸຄຸລໄດ້ມາຈຳກາງ ຈຳໜ່າຍ ຈ່າຍ ໂອນ ດ້ວຍປະກາດໄດ້ ຈຶ່ງທັງພິພັນຫຼືອປະໂຍ່ນຕາມ (๑) ຮີ້ວິ (๒)

(๔) ດອກຜລຫຼືອປະໂຍ່ນອື່ນໄດ້ອັນເກີດຈາກທັງພິພັນຫຼືອປະໂຍ່ນຕາມ (๑) (๒) ຮີ້ວິ (๓) ໃນການທີ່ศาລຈະມີຄໍາສຳຮັບທັງພິພັນຕາມ (๑) ໃຫ້ສາລວິນຈີ່ຕາມຄວາມແກ່ພຸດທິການ ແລະຄວາມຮ້າຍແຮງແໜ່ງການກະທຳຄວາມຝຶດ ອົມທັງໂກສທີ່ຈະນຳທັງພິພັນນັ້ນໄປໃຫ້ໃນການກະທຳ ຄວາມຝຶດອີກ

ໃນกรณີ່ທີ່ศาລເຫັນວ່າມີວິທີກາຮອນທີ່ຈະທຳໃຫ້ບຸຄຸລໄມ້ສາມາດໃຫ້ທັງພິພັນຕາມ (๑) ໃນການກະທຳຄວາມຝຶດໄດ້ອັກດ້ວຍໄປໄວ້ ໃຫ້ສາລມື້ອ້ານຈຳສົ່ງໃຫ້ດຳເນີນການຕາມວິທີກາຮັບດັ່ງກ່າວແຫນ ການຮັບທັງພິພັນ

ທາກການດຳເນີນການຕາມວຽກຄະນິດໄປແລ້ວ ສາລຈະມີຄໍາສຳຮັບທັງພິພັນນັ້ນ ໃນກາຍຫລັກທີ່ໄດ້

ມາຕາຮາ ๔๒ ການດຳເນີນຄີ່ອງນູ້ທີ່ກຳນົດພະພາບບັນຫຼຸດປະກອບຮັ້ງຮຽມນູ້ນີ້ ໄນວ່າໂຈກຈະ ມີຄໍາຂອງຫຼືອມີກີ່ຕາມ ບຽດທັງພິພັນດັ່ງຕ່ອງປັບປຸງ ເວັ້ນແຕ່ເປັນທັງພິພັນຂອງຜູ້ອື່ນໜີເຊີ້ງເຫັນເປັນໃຈດ້ວຍໃນການກະທຳຄວາມຝຶດ

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมีช่องด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาราจากกระทำการ กระทำการ ไม่กระทำการ ไม่ต่อต้าน หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคางานได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำการ หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำการ กระทำการ ไม่ต่อต้าน หรือความผิดต่อตัวนาย จ่าย โอนตัวประกันได้ ฯ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

มาตรา ๔๓ ในการพิพากษาคดีหรือภัยหลังจากนี้ ถ้าความประภูมิแก่ศาลเองหรือความประภูมิตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลจะสั่งรับหรือได้สั่งรับ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ควรอ้างกำหนดคดีลักษณะของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาที่องค์ตลาดมีนัดที่ศาลชั้นต้นพิพากษาหรือศาลมีคำสั่ง และสูญเสียไปหมดหน้าที่ต้องสูญเสียที่ศาลล่างรับชาระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าว ภายในเวลาที่ศาลกำหนด

กำหนดมูลค่าตามวรคหนึ่งในกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาที่องค์ตลาดของสิ่งที่ศาลสั่งรับในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมด ในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาพินัดตามอัตราที่ศาลกำหนด และให้ศาลเมื่อมาจัดสั่งให้บังคับคดีเอาก่อนทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ

หมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๔ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายผิดปกติ ให้นำบทัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา เว้นแต่มาตรา ๒๕

มาตรา ๓๒ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโนม

มาตรา ๔๕ คำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากจะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหาร้ายผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ดังของทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ซึ่ง และที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย

มาตรา ๔๖ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประการคำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยแพร่ตามวิธีการในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามายังคดีได้ แต่ต้องกระทำการทำก่อนศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๔๗ ผู้ได้กล่าวข้างต้นได้ยังว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร้ายผิดปกติ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร้ายผิดปกติ ให้ศาลมั่นใจว่าทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในการนี้ที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิกฤตไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือ ผู้ที่กล่าวอ้างตัวเป็นพยาบาลหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลมั่นใจถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรณีการร้ายป.ป.ช.

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่มีการกล่าวหา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ว่ากรรมการ ป.ป.ช. ผู้ใดมีพฤติกรรมร้ายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิเสธหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และประธานรัฐสภาเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำการที่ถูกกล่าวหาและเสนอเรื่องมายังประธานศาลฎีกา ให้ประธานศาลฎีกาวิจารณาลงคดีผู้ต่อสู้ตามมาตรา ๔๙ เพื่อดำเนินการไปต่อส่วนหน้าข้อเท็จจริงและทำความเห็นเกี่ยวกับข้อกล่าวหาดังกล่าว

มาตรา ๔๙ ให้คดีผู้ต่อสู้อิสรภาพที่ประธานศาลฎีกาวิจารณาแต่งตั้ง ประกอบด้วยบุคคลจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ที่คัดเลือกจากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ โดยให้แต่งตั้งจากข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการ หรืออัยการอาชญากรรมที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีอย่างน้อยหนึ่งคน สำหรับจำนวนที่เหลือให้คัดเลือกจากบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๐ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑ ตามความเหมาะสมแห่งคดี

มาตรา ๕๐ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคดีผู้ต่อสู้อิสรภาพต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปีในวันแต่งตั้ง และต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีอัยการมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๓) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และยังมีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์

(๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีคุณสมบัติและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่น้อยกว่าสิบปีบังคับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพนั้น

(๖) เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านการบริหาร การเงิน การคลัง การบัญชี หรือการบริหารกิจการวิสาหกิจในระดับไม่น้อยกว่าผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมหาชนจำกัดมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี

(๗) เคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) (๒) (๓) (๔) หรือ (๖) รวมกันไม่น้อยกว่าสิบปี ในการนับระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้นับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้ง

มาตรา ๕๑ ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการต้องไม่มีลักษณะต่อไปนี้

ดังต่อไปนี้

(๑) ศดคยาสेपต์ดไฮเทช

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นกิจสุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๕) วิกฤติหรือจิตพิษเนื่องมาไม่สมประกอบ

(๖) อยู่ระหว่างถูกงบการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพรະทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในราชการ

(๙) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร้ายผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพรະทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบังคับและปราบปรามการทุจริต

(๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการบังคับและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการบังคับและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษายื่นฟ้องที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๒) อยู่ในระหว่างต้องห้ามไว้ทำการตัวแทนทางการเมือง

(๑๓) เคยพ้นจากตำแหน่งพระศอลัษฐธรรมนูญวันจดยื่นฟ้องการเสนอ การประชุมติดหรือการกระทําด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนได้เสียโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๔) เคยพ้นจากตำแหน่งพระศอลัษฎีกานหรือศอลัษฎีกานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมร้ายแรงผิดปกติ หรือกระทําความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจะใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๕) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษายื่นฟ้องให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดหลังโทษ

(๑๖) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการแต่งตั้ง

มาตรา ๕๒ ในการดำเนินการของคณะกรรมการผู้ต่อส่วนอิสรภาพให้คณะกรรมการผู้ต่อส่วนอิสรภาพมีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม

มาตรา ๕๓ ผู้ต่อส่วนอิสรภาพจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่คุ้มครองในพระราชบัญญัติฯ

มาตรา ๕๔ คณะกรรมการผู้ต่อส่วนอิสรภาพมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้อุகุกกล่าวหาแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบการต่อส่วนอิสรภาพ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการผู้ต่อส่วนอิสรภาพกำหนด โดยจะเรียกรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้เคยยื่นไว้จากผู้ที่เก็บรักษาเพื่อนำมาเทียบเคียงดูด้วยกันได้

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แต่ไม่เกินหกสิบวัน

มาตรา ๕๕ เมื่อดำเนินการต่อส่วนแล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการผู้ต่อส่วนอิสรภาพดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ให้สั่งยกเรื่อง และให้คำสั่งดังกล่าวเป็นที่สุด

(๒) ถ้าเห็นว่าผู้อุกุกกล่าวหาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลลักษณะเพื่อวินิจฉัย

(๓) ถ้าเห็นว่าผู้อุกุกกล่าวหาไม่พุตติกรรมตามที่อุกุกกล่าวหา และมิใช่เป็นกรณีตาม (๒) ให้ส่งสำนวนการต่อส่วนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลลักษณะแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ในการต่อส่วนและดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ยื่นคำขอต่อประธานศาลลักษณะเพื่อพิจารณาขยายระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะกรรมการอัยการได้ส่วนอิสระภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องทราบครบทั้งสิ้น

ในการนี้ที่ไม่อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีอีกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนดแต่ห้านั้นต้องฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา และหมวด ๓ การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้ด้วยโดยอนุโลม

หมวด ๔

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำการที่บุคคลตามมาตรา ๑๐ (๒) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินอันเป็นเท็จ หรือปักปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติกรรมอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีการกระทำนั้น กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาอีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด

ในกรณีที่กรรมการ ป.ป.ช. หรือเจ้าหน้าที่ของ ป.ป.ช. เป็นผู้ถูกกล่าวหา อำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งให้เป็นอำนาจของหน่วยงานที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดไว้

มาตรา ๕๗ คำร้องตามมาตรา ๕๖ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้นั้น บุคคลที่ผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่นรวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำการที่บุคคลที่ต้องยื่น ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ความในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่หน่วยงานอื่นเป็นผู้ดำเนินการตามมาตรา ๕๖ วรรคสาม ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘ การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวดนี้ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดีส่วนอาญา ที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดีล่าช้า ออกไป องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้แยกการดำเนินคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีต่อไปได้

หมวด ๘
อุทธรณ์

มาตรา ๕๙ คำพิพากษาของศาลให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ มีฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

มาตรา ๖๑ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษา ให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๖๒ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาก็ได้เลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาว่า ผู้พิพากษาอาจโหวตซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณาคดีนั้นมาก่อน โดยให้เลือกเป็นรายคดี คำวินิจฉัยอุทธรณ์ขององค์คณะให้ถือว่าเป็นคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

ให้นำค่าวัมเนียมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๓ มานาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๐ และ มาตรา ๑๑ มาใช้บังคับแก่การดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน ผู้พิพากษากันหนึ่งคนได้ในองค์คณะพิจารณาคดีนั้นหรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกាល้วนเพื่อพิจารณาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้น โดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

เมื่อที่ประชุมใหญ่มีคำวินิจฉัยในเรื่องหรือประเด็นใดตามวรคหนึ่งแล้ว ให้องค์คณะพิจารณาคดีวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษานั้นเรื่องหรือประเด็นนั้นไปตามคำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่

หมวด ๙
การบังคับคดี

มาตรา ๖๔ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

คำพิพากษาและคำสั่งในการบังคับคดีตามวรคหนึ่งให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๕ การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอันของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลอสั่งรับหรือสั่งให้ตักเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายใต้สิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุด และให้อัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินและขยายผลตามที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤทธิธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ด้ำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามวรคุณนี้ให้กระทำได้เมื่อว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ศาลอสั่งถึงแก่ความพยายามไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ศาลอสั่งรับทรัพย์สินตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๗ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำการมิผิด ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงานที่ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงนี้จะต้องกระทำการต่อศาลภายใต้หนึ่งปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอันของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินตามมาตรา ๔๓ หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่าผู้เป็นเจ้าของที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำการมิผิด ก็ให้ศาลอสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจสั่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทนตัวมารค่าที่ประมีนได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือตามราคาน้ำที่จากภารข่ายท้องตลาดทรัพย์สินนั้น และแต่กรณี คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงเช่นว่านี้จะต้องกระทำการต่อศาลภายใต้หนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๗ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖ อุทธรณ์ ไม่ใช้บังคับแก่บรรดาคดีที่ได้ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๖๘ บรรดาพระราชบัญญัติ ระเบียน หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินคดีหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีพระราชบัญญัติ ระเบียน หรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี